

NADZOR CZŁOWIEKA SKAZANEGO NA WIĘZIENIE ZA UCZESTNICTWA KONTROLI SPOŁECZNEJ

Artykuł analizuje najpilniejsze problemy związane z udziałem społeczeństwa w monitorowaniu przestrzegania praw skazanych w koloniach karnych Ukrainy określa ten problem, a także rozwiązują naukowo uzasadnione formy prawne i środki.

Słowa kluczowe: kontrola; publiczenstwo; skazany na karę pozbawienia wolności; kolonii karnej, kontrola publiczna, prawo skazany, formy prawne i środki.

SOCIAL CONTROL IN THE MECHANISM OF SUPERVISION OF HUMAN SENTENCED TO PRISON

The article deals with the most pressing issues related to public participation in enforcement of prisoners in correctional facilities of Ukraine, identified problems and developed evidence-based ways to solve organizational and legal forms and means.

Keywords: monitoring; public; sentenced to imprisonment; penal colony; social control; rights of prisoners; legal forms and means.

НАГЛЯД ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ЗА УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ

В статті розглянуті найбільш актуальні питання, що пов'язані з участю громадськості у контролі за дотриманням прав засуджених у виправних колоніях України, визначені проблеми та розроблені науково обґрунтовані шляхи їх вирішення організаційно-правовими формами і засобами.

Ключові слова: контроль; громадськість; засуджений до позбавлення волі; виправна колонія; громадський контроль; права засудженого; організаційно-правові форми і засоби.

Постановка проблеми. Відповідно до вимог ст. 25 Кримінально-виконавчого кодексу (далі – КВК) України [1] об'єднання громадян, релігійні та благодійні організації, окремі особи в порядку, встановленому цим Кодексом і законами України, можуть надавати допомогу органам та установам виконання покарання (УВП) у виправленні засуджених і проведенні соціально-виховної роботи, а також здійснювати громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань [2, с. 87-94]. Проте, як свідчить практика [3, с. 120-171] та численні результати наукових

O. Kolb
doktor nauk prawnych,
profesor
dyrektor Instytutu
Badawczo-
Szkoleniowego
Prawa i Psychologii
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)

O. Hromow
doktorant katedry
kryminologii
oraz prawa karnego
wykonawczego
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)

досліджень [4, с. 165-174], на цьому шляху виникає ряд суттєвих проблем, без вирішення яких неможливо підвищити рівень та ефективність зазначеного виду суспільної діяльності. Мова, зокрема, ведеться про: відсутність у чинному кримінально-виконавчому законодавстві України реальних правових механізмів і гарантій реалізації громадськістю своїх повноважень у сфері виконання покарань, а також формалізм та непрофесіоналізм при здійсненні громадського контролю. При цьому, не дивлячись на вагомий науковий результат з означеної проблематики [5], персонал органів та УВП досі у певній мірі їх ігнорує та не використовує у практичній діяльності, а, подекуди, чинить різноманітні перешкоди для громадськості у виконанні контрольних функцій.

З огляду цього та у зв'язку з необхідністю розроблення науково обґрунтованих пропозицій по вирішенню зазначених проблем, вибрана стаття є досить актуальною.

Стан дослідження. Вивчення наукової літератури показало, що дослідженням даної тематики займають такі науковці як: В.А. Бадира, О.В. Беца, І.Г. Богатирьов, В.В. Василевич, О.М. Джужа, Т.А. Денисова, С.Ф. Денисов, А.В. Кирилук, В.І. Кривуша, В.О. Меркулова, В.М. Синьов, А.Х. Степанюк, В.М. Трубников, І.С. Яковець, М.М. Яцишин та ін. Поряд з цим, питання громадського контролю у механізмі нагляду за дотриманням прав засуджених до позбавлення волі у сучасних умовах вивчено недостатньо, що й виступило додатковим аргументом при виборі теми цієї наукової розробки.

Виклад основних положень. Створюючи правовий механізм і гарантії реалізації його норм у певній сфері діяльності, будь-яка держава та її суспільні інститути не можуть обійтися без контролю за їх виконанням відповідними суб'єктами правових відносин [6, с. 19]. Зазначене цілком стосується й діяльності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України (ДКВСУ), зокрема й питань, пов'язаних із забезпеченням прав засуджених у виправних колоніях, хоча контроль не є єдиним і головним змістом його діяльності. Водночас ми поділяємо позицію В. Б. Авер'янова й О. Ф. Андрійка, які переконані, що недооцінювання та применшення ролі контролю можуть призвести до неконтрольованості ситуації, зниження рівня керованості й навіть хаосу. На цій підставі не слід схилитися до цілковитого заперечення контролю та критики його надмірності, тенденція до чого стала поширеною останніми роками; це стосується й перебільшення значення контролю, у якому вбачають розв'язання всіх проблем, що наявні в державному управлінні [7, с. 34]. Не вдаючись до з'ясування різних значень змісту поняття «контроль» і його синонімічних виражень у термінах «моніторинг», «контролінг» тощо, які вживають у науковій літературі [6, с. 19–23] та на практиці, оскільки це не входить до предмета й задач даного дослідження, доречно проаналізувати його суть і соціально-правовий зміст загалом, а також рівень забезпечення та реалізації в діяльності ДКВСУ.

У наукових джерелах поняття «контроль» розглядають у широкому та вузькому аспектах. Зокрема, у першому випадку під контролем розуміють перевірку, облік діяльності кого-, чого-небудь, нагляд за кимось, чимось [8, с. 294]. У вузькому змісті цей термін зводиться до перевірки: виконання рішень, прийнятих вищою організацією; розпоряджень різних рівнів системи управління; дотримання організаційних, економічних й інших нормативів тощо [6, с. 20].

Аналіз чинного кримінально-виконавчого й оперативно-розшукового законодавства України надає можливість виокремити такі види контролю в цьому напрямі діяльності персоналу ДКВСУ: 1) прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань (ст. 22 КВК України); 2) відомчий контроль (ст. 23 КВК України); 3) контроль, який здійснюють під час відвідування УВП Президент України й інші посадові особи (ст. 24 КВК України);

4) судовий контроль (ст. 4 КВК України, ст. 21, 35, 369 та інші КПК України; Закон України «Про правовий статус суддів» [9]); 5) громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань (ст. 25 КВК України); 6) міжнародний контроль (Міжнародний пакт про громадянські і політичні права; Закон України «Про міжнародні договори» [10] тощо [11]); 7) контроль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [12]; 8) оперативно-розшуковий контроль (ст. 104 КВК України, Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» [13]).

Сутність цих видів контролю з означеної проблематики досить влучно визначив С. Ю. Беньковський, який зазначив, що, маючи інформацію про правомірність органу чи посадової особи та її діяльність, зокрема з питань забезпечення прав засуджених у виправних колоніях, можна оперативно втрутитися, узгодити важелі управління з умовами, що виникають, і запобігти небажаним наслідкам. Крім цього, контроль надає можливість не лише корегувати управлінську діяльність з означеної проблематики, а й допомагає передбачити перспективи подальшого розвитку та досягнення конкретного результату [6, с. 23]. Результати даного дослідження засвідчили, що кожен з визначених на правовому рівні видів контролю в УВП має власні форми та засоби вираження на практиці, чинить відповідний вплив на рівень забезпечення ними кримінального покарання у виді позбавлення волі, а також має певні недоліки і переваги. Зокрема, до особливостей прокурорського контролю [9] у виді нагляду за виконанням кримінальних покарань, зокрема щодо питання особистої безпеки, належать такі:

1) зазначена діяльність, відповідно до ст. 121 Конституції України, є виключною компетенцією прокуратури як державного органу, що полягає в діяльності прокурора щодо забезпечення дотримання законів під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також застосування інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [14, с. 61–62];

2) предметом прокурорського нагляду є, відповідно до змісту ст. 44 Закону України «Про прокуратуру», дотримання законності під час перебування осіб у місцях тримання затриманих, попереднього ув'язнення, в УВП, інших установах, що виконують покарання або заходи примусового характеру, які призначає суд; дотримання встановленого кримінально-виконавчим законодавством порядку й умов утримання або відбування покарання особами в цих установах, їх прав і виконання ними своїх обов'язків [15, с. 9–10];

3) правові засади зазначеної діяльності прокуратури в УВП становлять не лише норми Конституції України та Закону України «Про прокуратуру» [16], а й спеціальні накази Генеральної прокуратури України, у яких відображено специфіку предмета прокурорського нагляду, зокрема й у виправних колоніях [17];

4) незважаючи на те, що однією з головних форм здійснення прокурорського нагляду в УВП є проведення комплексних перевірок дотримання законності, прокурори мають право безперешкодно відвідувати підрозділи ДКВСУ, приймати засуджених з особистих питань і здійснювати інші позапланові та невідкладні заходи щодо забезпечення особистої безпеки осіб, яких утримують у виправних колоніях [18, с. 86];

5) за результатами проведених перевірок прокурор уносить передбачені Законом України «Про прокуратуру» документи прокурорського реагування, які є обов'язковими для виконання адміністрацією органів й УВП ДКВСУ [19, с. 46–52];

6) на органи прокуратури України, відповідно до ст. 214 КПК України, покладено функцію щодо контролю за внесенням заяв і повідомлень про вчинене кримінальне правопорушення, включаючи УВП, до Єдиного реєстру досудових розслідувань, а отже,

законодавець створив відповідні елементи правового механізму і з питань забезпечення особистої безпеки засуджених у виправних колоніях [20, с. 526–532].

Проте навіть наявність цих «особливих» повноважень не надає можливості органам прокуратури в сучасних умовах своєчасно впливати на рівень охорони законних прав й інтересів засуджених в УВП, унаслідок чого останні стають жертвами злочинних посягань та інших протиправних діянь, що посягають на їх життя і здоров'я [21, с. 124–128]. Згідно з результатами дослідження, однією з обставин, що негативно позначається на роботі прокурорів у цьому напрямі, є недотримання ними вимог принципу гласності, що визначений як пріоритетний у Законі України «Про прокуратуру» та спеціальному наказі Генеральної прокуратури України «Про організацію роботи органів прокуратури України з реалізації принципу гласності» від 14 липня 2006 р. № 11гн [22], а також в Указі Президента України «Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності» від 19 липня 2005 р. № 1119/2005 [23].

Зазначена проблема полягає в тому, що результати перевірок рівня дотримання законності в ДКВСУ доводять тільки до вищих структур ДПтСУ та Генеральної прокуратури України, а також до безпосередніх об'єктів прокурорського нагляду, тобто вони певною мірою мають закритий від громадськості й інших учасників кримінально-виконавчої діяльності характер, позаяк інформацію про реальну ситуацію в УВП не тільки не оприлюднюють у спеціальних друкованих виданнях (як, наприклад, це здійснюють Уповноважений Верховної Ради України з прав людини [24] та громадські експерти, зокрема міжнародні [25]), а й не розглядають на нарадах за участю представників інших органів державної влади та місцевого самоврядування, громадськості, інших суб'єктів моніторингу кримінально-виконавчої діяльності в Україні регіонального і центрального рівнів. Роздавальні матеріали у вигляді «Інформаційно-аналітичних матеріалів», які надають лише учасникам нарад у Генеральній прокуратурі України чи обласних прокуратур і які не мають відповідних реквізитів друкованого видання [26], не можуть бути змістовим вираженням принципу гласності діяльності прокуратури у сфері виконання покарань.

Слід застосувати до зміни ст. 22 КВК України «Прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань», доповнивши зазначену статтю Кодексу ч. 3 такого змісту: «Результати прокурорського нагляду за дотриманням законів органами й установами виконання покарань має бути в установлені законом терміни оприлюднено в засобах масової інформації».

Таким чином, запропоновані зміни нададуть можливість наповнити реальним змістом принцип взаємної відповідальності держави й засудженого (ст. 5 КВК України) і створити відповідний елемент правового механізму забезпечення прав засуджених у виправних колоніях.

Чимало неврегульованих правових аспектів, що негативно позначаються на організації та рівні забезпечення особистої безпеки засуджених в УВП, має відомчий контроль за діяльністю підрозділів ДКВСУ, що здійснюють вищі органи управління та посадові особи ДПтСУ (ст. 23 КВК України). Зокрема, встановлено, що, крім норм КВК України, правові засади цього контролю визначено в ст. 7 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», у якій зазначено, що ДПтСУ координує і контролює діяльність ДКВСУ; у п. 5 Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, який надає право інспектування УВП Голові ДПтСУ, його заступникам, начальникам територіальних управлінь ДПтСУ та їх заступникам, а також в інших нормативно-правових актах ДПтСУ. Інші працівники ДКВСУ користуються правом

перевірки УВП на підставі приписів або завдань на відрядження, затверджених у встановленому порядку. Комплексне інспектування УВП проводить раз на п'ять років ДПтСУ і раз на два роки – її територіальний орган управління, пропозиції та зауваження щодо результатів яких заносять посадові особи, що здійснюють зазначене інспектування, у Книгу зауважень і пропозицій (додаток 1 до Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань). Крім цього, результати комплексного інспектування УВП обговорюють на оперативних нарадах і засіданнях колегій ДПтСУ та її територіальних органів, за висновками яких уживають відповідних заходів реагування на виявлені недоліки, складають плани усунення недоліків тощо. З метою перевірки ефективності та якості нейтралізації, блокування, ліквідації тощо виявлених під час інспектування прорахунків у діяльності УВП, протягом року після проведення комплексної перевірки здійснюють контрольне інспектування, результати якого розглядають на оперативних нарадах і засіданнях відповідних колегій. Проте жодний нормативно-правовий акт у сфері виконання покарань, зокрема й КВК України, не зобов'язує ДПтСУ та її територіальні органи направляти копії матеріалів перевірки прокурорам, які здійснюють прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань, відповідно до ст. 22 КВК України та Закону України «Про прокуратуру», що надало б можливість останнім не лише належно координувати діяльність інших суб'єктів протидії злочинності в Україні [27, с. 81–82], а й своєчасно впливати на рівень дотримання законності в УВП, що стосується й питання забезпечення особистої безпеки засуджених [28, с. 47–48]. На підставі аналізу правових джерел, що визначають правовий статус органів й установ ДКВСУ, можна дійти висновку, що ДПтСУ та її територіальні управління не зобов'язані направляти довідки перевірок ні органам місцевої державної адміністрації [29], ні органам місцевого самоврядування [30], що негативно позначається на забезпеченні прав засуджених і рівні взаємодії УВП із цими суб'єктами, зокрема громадськістю.

Ураховуючи зазначене, доцільно ст. 23 КВК України «Відомчий контроль» доповнити ч. 2 такого змісту: «Письмові висновки комплексних перевірок органів й установ виконання покарань посадовими особами центрального органу виконавчої влади з питань виконання покарань та його територіальних управлінь направляють для відома та відповідного реагування прокурору, який, відповідно до закону та своїх повноважень, здійснює прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань, а також керівникам місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування».

Запропонована зміна, з одного боку, підвищить рівень забезпечення прав засуджених у виправних колоніях, а з іншого – створить додатковий елемент у правовому механізмі протидії корупції в Україні [31, с. 8], а також зменшить питому вагу латентної злочинності в УВП [32]. Логічно у зв'язку із цим доповнити також ст. 5 КВК України «Принципи кримінально-виконавчого законодавства, виконання і відбування покарань» принципом гласності, який забезпечив би не тільки цивілізованіший підхід до виконання кримінальних покарань, зокрема пов'язаних з ізоляцією особи від суспільства, а й ефективніше залучення до кримінально-виконавчої діяльності можливостей інститутів громадянського суспільства й окремих фізичних і юридичних осіб [33, с. 109].

У зв'язку з недостатністю ефективних правових механізмів реалізації, не досить дієвими нині є й інші види контролю за виконанням кримінальних покарань в Україні, про які зазначено в ст. 24 КВК України. Зокрема, під час відвідування УВП Президентом України й іншими високопосадовцями держави організація їх охорони в місцях позбавлення волі не дозволяє жодному із засуджених безпосередньо звернутись із заявою в порядку ст. 40 Конституції України, Закону України «Про звернення громадян» і ст. 113

КВК України «Листування засуджених до позбавлення волі». Проте особливість процедури розгляду звернень [34], зокрема, в адміністрації Президента України [35], що передбачає направлення їх, переважно, Генеральному прокурору України або голові ДПтСУ, знову ж таки призводить до загострення тих проблем, які об'єктивно закладені в змісті прокурорського та відомчого контролю, про що йшлося вище.

На наш погляд, рівень інших видів контролю за виконанням покарань можна було б суттєво підвищити за умови кореспондування їх результатів з вимогами ст. 214 КПК України, законів України «Про оперативно-розшукову діяльність» та «Про засади запобігання і протидії корупції» [36]. Зміст запропонованого підходу полягає в такому:

1. У разі підтвердження, навіть часткового, інформації, викладеної у зверненні засудженого, зібрані матеріали мають направляти, відповідно до вимог КПК України, прокурору, який здійснює нагляд за виконанням покарань за територіальністю (районного, обласного чи центрального рівня), для прийняття рішення, передбаченого ст. 214 КПК України «Початок досудового розслідування».

2. Інші матеріали, які не підтверджено щодо звернення засудженого, слід спрямовувати у відповідні оперативні підрозділи ДКВСУ для використання в оперативно-розшуковій діяльності (ОРД).

3. Матеріали, за якими не було порушено кримінального провадження, також необхідно направляти в оперативні підрозділи за підслідністю (ст. 216 КПК України «Підслідність», ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність») для прийняття відповідного рішення по суті (ст. 4 КПК України «Оперативні підрозділи»).

З огляду на зазначене, необхідно ст. 24 КВК України «Відвідування установ виконання покарань» доповнити ч. 3 такого змісту: «У разі отримання особами, визначеними в частині 1 цього Кодексу, інформації про порушення законних прав й інтересів засуджених, а також про вчинення інших дій, що мають місце в установі виконання покарань, вони зобов'язані повідомити в установленому кримінальним процесуальним законодавством України порядку органи досудового розслідування та прокуратури».

Запропонована зміна цієї статті КВК України, на нашу думку, надасть можливість створити чітку й ефективну систему контролю за рівнем дотримання законності та забезпечення прав засуджених у виправних колоніях, замість наявного нині переліку контролюючих органів, які не пов'язані між собою та належно не взаємодіють, маючи спільний предмет роботи – контроль за виконанням кримінальних покарань в Україні. З іншого боку, цей правовий механізм, що передбачає системний контроль за об'єктом, сприятиме мінімізації фактів зловживань та укриття злочинів і правопорушень в УВП, а також знизить рівень корупційних виявів у цьому напрямі. Більш предметним і цільовим буде й громадський контроль за рівнем дотримання законності, прав і законних інтересів усіх суб'єктів й учасників кримінально-виконавчих правовідносин, які виникають під час здійснення зазначеної діяльності у сфері виконання покарань в Україні.

Література:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 11 липня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 2004. – № 3-4. – Ст. 21.
2. Кримінально-виконавчий кодекс України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. В. В. Коваленка, А. Х. Степанюка. – К. : Атіка, 2012. – 492 с.

3. Кримінологічні засади запобігання злочинам в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія): посіб. / за ред. О.М. Джужи. – К.: НАВС, 2013. – 620 с.
4. Яковець І.С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань: монографія / І.С. Яковець. – Х.: Право, 2013. – 392 с.
5. Посібник для спостережних комісій України [Текст]: посібник / І. Яковець, С. Шимоволос, А. Мар'яновський та ін. – М.: PRI, 2007. – 196 с.
6. Беньковський С. Ю. Соціально-правове призначення контролю за діяльністю державних органів / С. Ю. Беньковський // Формування пенітенціарної системи України : матеріали наук.-практ. конф. (Одеса, 25 трав. 2012 р.). – О. : Управління ДПтС України; Одеський держ. ун-т внутр. справ; Міжнар. гуманіт. ун-т, 2012. – С. 19–23.
7. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Аверянова. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 348 с.
8. Великий тлумачний словник української мови / [упоряд. Т. В. Ковальова]. – Х. : Фоліо, 2005. – 767 с.
9. Лаптіонова О. К. Прокурорський нагляд за діяльністю органів і установ виконання покарань в Україні / О. К. Лаптіонова // Державна пенітенціарна служба України: історія, сьогодення та перспективи розвитку у світлі міжнародних стандартів та Концепції державної політики у сфері реформування ДКВС України : тези міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 берез. 2013 р.). – К. : ДПтС, 2013. – С. 215–218.
10. Кальченко Т. Л. Реформування кримінально-виконавчої системи відповідно до міжнародних пенітенціарних стандартів / Т. Л. Кальченко // Державна пенітенціарна служба України: історія сьогодення та перспективи розвитку у світлі міжнародних пенітенціарних стандартів та Концепції державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 берез. 2013 р.) – К. : ДПтС України; ВД «Дакор», 2013. – С. 121–124.
11. Принципи ефективного розслідування і документації катувань та іншого жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження або покарання: рекомендовані Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 4 груд. 2000 р. № 55/89 // Права людини і професійні стандарти для правоохоронних органів в документах міжнародних організацій. – К. : Сфера, 2002. – С. 202–206.
12. Карпачова Н. І. Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні : доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини / Ніна Іванівна Карпачова, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. – К. : Омбудсман України, 2006. – 374 с.: табл.
13. Міжнародна поліцейська енциклопедія : [у 10 т. Т. 4] / відп. ред. : Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – К. : Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2006. – 1223 с.
14. Прокурорський нагляд в Україні : підруч. [для студ.] / за ред. І. Є. Марочкінка, П. М. Каркача. – Х. : Одиссей, 2005. – 240 с.
15. Курило М. П. Нагляд за додержанням прав і законних інтересів засуджених до позбавлення волі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / М. П. Курило. – Х. : НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, 1997. – 18 с.
16. Про прокуратуру : Закон України від 5 листоп. 1991 р. № 1789–ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
17. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів

примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян : наказ Генеральної прокуратури України від 26 груд. 2005 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.12262.0>.

18. Аганов Г. Д. Предупреждение преступлений и иных правонарушений средствами прокурорского надзора при исполнении наказания в виде лишения свободы / Г. Д. Аганов, Е. Н. Ковалева // Уголовное право. – 2005. – № 4. – С. 85–87.

19. Мичко М. І. Проблеми функцій і організаційного устрою прокуратури України : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.10 / Мичко Микола Іванович. – Х. : НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, 2001. – 375 с

20. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. : [у 2 т. Т.1] / [Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012.

21. Митрофанов І. І. Прокуратура як суб'єкт запобігання злочинам : [моногр.] / І. І. Митрофанов, С. В. Степаненко. – Кременчук: Вид. ПП Щербатих О. В., 2011. – 256 с.

22. Про організацію роботи органів прокуратури України з реалізації принципу гласності : наказ Генерального прокурора України від 14 лип. 2006 р. № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.18049.0>.

23. Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності : Указ Президента України від 19 лип. 2005 р. № 1119/2005 // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 135. – С. 3–4.

24. Карпачова Н. І. Забезпечення прав і свобод людини в пенітенціарних закладах / Н. І. Карпачова // Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні : доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – К., 2004. – С. 278–308.

25. Як змусити стандарти працювати : практич. посіб. по ефективному застосуванню Міжнародних тюремних правил. – [2-ге вид.]. – Донецьк : Донецький Меморіал; Східний видавничий дім, 2011. – 124 с.

26. Інформаційно-аналітичний бюлетень про стан прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах та застосуванні інших примусових заходів за 12 місяців 2011 року. – К. : Генеральна прокуратура України, 2012. – 80 с.

27. Бурбика М. М. Правові основи координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності [Електронний ресурс] / М. М. Бурбика // Форум права. – 2008. – № 3. – С. 77–82. – Режим доступу :

<http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08bmmspz.pdf>.

28. Клочков В. В. Повноваження прокурора з нагляду за виконанням законів у сфері охорони прав і свобод людини / В. В. Клочков // Вісник прокуратури. – 2009. – № 6. – С. 44–48.

29. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586–XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 18.

30. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97–ВР // Офіційний вісник України. – 1997. – № 25.

31. Хавронюк М. І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / Хавронюк М. І. – К. : Атіка, 2011. – 424 с.

32. Изучение факторов, влияющих на состояние, структуру и динамику преступности в исправительно-трудовых учреждениях / [М. П. Журавлёв, И. В. Каретников, А. Я. Маркович др.]. – М. : ВНИИ МВД СССР, 1978. – 28 с.

33. Припула А. М. Деякі проблеми пенітенціарної служби та шляхи їх подолання / А. М. Припула // Формування пенітенціарної системи України: проблеми сьогодення. – О. : ОДУВС, УДПтС України в Одеській області, Міжнародний гуманітарний ун-т, 2012. – С. 109.

34. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі: Офіційне видання Міністерства юстиції України перекладів рішень Європейського суду з прав людини. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – № 3 (04). – 238 с.

35. Про Положення про Адміністрацію Президента України : Указ Президента України від 2 квіт. 2010 р. № 504/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 21. – Ст. 978.

36. Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 7 квіт. 2011 № 3206–VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 44. – Ст. 1764.

SOCIAL CONTROL IN THE MECHANISM OF SUPERVISION OF HUMAN SENTENCED TO PRISON

O. KOLB, O. GROMOV

Statement of the problem. In accordance with the requirements of Art. 25 of the Penal code (hereinafter - TCF) of Ukraine [1] citizens' associations, religious and charitable organizations, individuals in the manner prescribed by this Code and laws of Ukraine, can assist agencies and penal institutions (UIN) in rehabilitation and socio-educational work, and to exercise public control over observance of the rights of the accused during the criminal punishment execution [2, S. 87-94]. However, as practice shows [3, S. 120-171], and many research results [4, S. 165-174] on this path there are a number of significant problems, without which it is impossible to increase the level and effectiveness of this type of social activity. Speech, in particular: the absence of the penal legislation of Ukraine real legal mechanisms and safeguards the public exercise of its powers in the field of corrections, as well as the formalism and incompetence in the exercise of public control. However, despite significant research results on these problems [5], personnel and SCP are still to some extent ignores them and does not use in practice, and, at times, has a variety of barriers to participation in implementation of control functions.

With this in mind and due to the need to develop science-based suggestions for solving these problems, the selected article is very important.

The state of research. The scientific literature has shown that the study of this subject occupied by such scientists as: С. А. Badiru, А. С. Betz, I. G. Bogatyrev, V. С. Vasilevich, А. N. Juga, I. А. Denisov, S. F. Denisov, А. С. Kirilyuk, С. I. Krivusha, Acting Merkulova, С. M. Sinev, А. H. Stepanyuk, V. M. Trubnikov, I. S. Yakovets, M. M. Yatsishin etc. Along with this, the issues of social control in the mechanism of supervision over observance of the rights of those sentenced to deprivation of liberty in modern conditions is not well understood, and acted as an additional argument for choosing the topic of this research and development.

Summary of the main provisions. Creating a legal framework and guarantee the implementation of its standards in a particular field of activity, any state and its public institutions cannot do without monitoring their implementation of the relevant subjects of legal relations [6, p. 19]. Said quite applies to the activities of the staff of the State criminal-executive service of

Ukraine (DCVS), including issues related to ensuring the rights of prisoners in penal colonies, although the control is not the only and main content of its activities. At the same time, we share the position of C. B. Averyanova E. F. Andreyko, who are convinced that underestimate and downplay the role of control can result in uncontrolled situations, reducing handling and even chaos. For this reason, you should not bow down to a complete denial of the control and criticism of its excesses, the trend toward what has become common in recent years; this also applies to the overstatement of the value of the control in which you see the solution to all problems that are available in public management [7, p. 34]. Not going to clarify the various meanings of the content of the concept of "control" and synonymous expressions in terms of "monitoring", "controlling" and others who use the scientific literature [6, p. 19-23] and in practice, because it is not included in the subject and objectives of this study, it is appropriate to examine its essence and socio-legal content in General, and the level of support and implementation in the activities DCVS.

In scientific literature the term "control" is considered in the broad and narrow aspects. In particular, in the first case, under the control of understand checking account activity someone, something, watching someone, something [8, p. 294]. In a narrow sense, this term reduces to the verification: the implementation of the decisions taken by the higher authority; orders the different levels of the control system; compliance with organizational, economic and other regulations, etc., [6, p. 20].

The analysis of the existing criminal enforcement and investigative legislation of Ukraine provides the following types of control in this activity personnel DCVS: 1) prosecutorial supervision of the execution of criminal sanctions (article 22 KVN Ukraine); 2) departmental control (Art. 23 KVN Ukraine); 3) control, which is carried out during a visit to the Ohr, the President of Ukraine and other officials (Art. 24 KVN Ukraine); 4) judicial control (Art. 4 KVN Ukraine, century 21, 35, 369, and other criminal procedure code of Ukraine; The law of Ukraine "On legal status of judges" [9]); 5) public control over observance of the rights of prisoners during the execution of criminal sanctions (article 25 KVN Ukraine); 6) international control (the international Covenant on civil and political rights; the Law of Ukraine "On international treaties" [10] and so on [11]); 7) control of the Ukrainian Parliament Commissioner for human rights [12]; 8) detective control (Art. 104 KVN of Ukraine, The law of Ukraine "On operational-investigative activities" [13]).

The essence of these types of control for these problems quite aptly defined Y. C. Binkowski, who noted that having information about the legality of the authority and its activities, in particular on ensuring the rights of prisoners in penal colonies, can promptly intervene to coordinate controls with conditions that arise, and to prevent undesirable consequences. In addition, the control makes it possible not only to adjust management activities on these problems, it helps to anticipate the prospects for further development and the achievement of a specific result [6, p. 23]. The results of this study showed that each of certain legal level of control in the Ohr has its own forms and means of expression in practice, has a corresponding impact on the level of their provision of criminal punishment in the form of imprisonment, and has certain advantages and disadvantages. In particular, the characteristics of prosecutorial control [9] in the form of supervision of the execution of criminal sanctions, in particular on the issue of personal safety include the following:

1) this activity, according to Art. 121 of the Constitution of Ukraine is the exclusive competence of the Prosecutor's office as a public body, is the activities of the Prosecutor to ensure the observance of laws in the execution of judicial decisions in criminal matters, as well as the

application of other coercive measures related to the restriction of personal freedom of citizens [14, p. 61-62];

2) the subject of public prosecutions is, according to the content of Art. 44 of the law of Ukraine "On Prosecutor's office, law enforcement, during the stay of persons in places of detention, pretrial detention, UIN, other institutions executing punishment or enforcement measures that are appointed by the court; the observance of the established penal law and order conditions of detention or punishment of persons in these institutions, their rights and perform their duties [15, p. 9-10];

3) the legal basis of the specified activities of the Prosecutor's office in Ohr is not only the norms of the Constitution of Ukraine and Law of Ukraine "On Prosecutor's office" [16], but special orders of the Prosecutor General of Ukraine, which reflect the specifics of the subject of public prosecutions, including in correctional colonies [17];

4) despite the fact that one of the main forms of public prosecutions in Ohr is to conduct comprehensive inspections of compliance with the law, prosecutors have the right to unimpeded access unit DCVS, to take prisoners on personal matters and to carry out other unscheduled and urgent measures to protect the personal safety of persons held in correctional colonies [18, p. 86];

5) the results of the audit to the Prosecutor makes stipulated by the Law of Ukraine "On Prosecutor's office" documents of prosecutorial response, which are mandatory for execution by the administration of bodies and Ohr DCVS [19, p. 46-52];

6) at the Prosecutor's office of Ukraine, according to Art. 214 of the criminal procedure code of Ukraine, acts as the control for making complaints and communications of the committed criminal offence, including the Ohr, in the Unified register of pretrial investigations, and consequently, the legislature created the appropriate elements of the legal framework and ensure the personal safety of prisoners in penal colonies [20, p. 526-532].

However, even the presence of these "special" powers not allow prosecutors to present conditions in a timely manner to affect the level of protection of legitimate rights and interests of convicts in the colony, resulting in the latter becoming victims of criminal attacks and other illegal acts that infringe on their life and health [21, 124 to 128 p.]. According to the research, one of the circumstances that negatively affects the work of prosecutors in this direction, is the failure to observe requirements of the principle of publicity, which is defined as a priority in the Law of Ukraine "On Prosecutor's office" and the special order of the General Prosecutor's office of Ukraine "On organization of work of bodies of Prosecutor's office of Ukraine on the implementation of the principle of publicity" from July 14, 2006 No. GN [22], as well as in the decree of the President of Ukraine "On measures regarding the assurance of personal safety and crime prevention," July 19, 2005, No. 1119/2005 [23].

The problem is that the results of audits of compliance with the law in DCVS lead only to higher structures of the state penitentiary service of Ukraine and the General Prosecutor's office of Ukraine, and also in the direct interest of public prosecutions, i.e., they to some extent are closed to the public and other stakeholders correctional activities in nature, since the information about the real situation in SCP not only publish special publications (as, for example, this is implemented by the Ukrainian Parliament Commissioner for human rights [24] and social experts, in particular international [25]), but not consider at meetings with representatives of other state authorities and local self-government, the public, other actors in the monitoring correctional activities in Ukraine regional and Central levels. Handouts in the form of Information and analytical materials, which provide only the participants of the meetings of the General Prosecutor's office of Ukraine or the regional offices and who do not have the relevant details

printed publications [26], may not be a meaningful expression of the principle of public prosecutors in the field of corrections.

Should be used to change Art. 22 KVN of Ukraine "Prosecutorial supervision of the execution of criminal penalties", by completing the specified article of the Code including 3 of the following content: "the Results of the Prosecutor's supervision over observance of laws by bodies and penitentiary institutions should be in the statutory deadlines published in the media".

Thus, the proposed changes will provide an opportunity to give true meaning to the principle of mutual responsibility of the state and of the convicted person (article 5 KVN Ukraine) and create the corresponding element of the legal framework for ensuring the rights of prisoners in penal colonies.

Many unresolved legal aspects that negatively affect the organization and the level of personal security prisoners in ITU has internal monitoring of the activities of the units DCVS that carry the highest management bodies and officials DPTs (Art. 23 KVN Ukraine). In particular, it was found that, in addition to the standards of KVN of Ukraine, the legal basis of this control is defined in Art. 7 of the law of Ukraine "On the State criminal-Executive service of Ukraine", which indicates that Gpts coordinates and supervises the activities of DQUOT; in paragraph 5 of the internal Regulations of penal institutions, which gives the right of inspection Ohr Head of Gpts, his deputies, heads of territorial departments of the state penitentiary service and their deputies, and other regulatory legal acts of Gpts. Other workers DKSU shall have the right to check UPP on the basis of instructions or tasks on a business trip, duly approved. Comprehensive inspection Ohr conducts every five years, Gpts and every two years - the territorial authority's proposals and comments on the results of which fed officials exercising the specified inspection, in the Book of comments and suggestions (Annex 1 to the internal Regulations of penal institutions). In addition, the results of a comprehensive inspection Ohr discussed at operational meetings and Board meetings DPTs and its territorial bodies, which take appropriate action to respond to the identified shortcomings, make plans to address weaknesses and so on, in order To check the efficiency and quality of neutralizing, blocking, eradicating, and so identified during the inspection of flaws in the activities of ITU, within one year after conducting comprehensive audits carry out control and inspection, the results of which are considered in operational meetings and meetings of the respective boards. However, no legal act in the field of corrections, including KVN of Ukraine, does not oblige DPTs and its territorial bodies, to send copies of materials testing prosecutors who exercise prosecutorial supervision of the execution of criminal penalties, according to Art. 22 KVN of Ukraine and Law of Ukraine "On Prosecutor's office", which would provide the last opportunity not only to properly coordinate the activities of other actors in combating crime in Ukraine [27, p. 81-82], but also in a timely manner to influence the level of observance of legality in the ITA that applies to the issue of ensuring the personal safety of prisoners [28, p. 47-48]. Based on the analysis of legal documents defining the legal status of bodies and institutions DCVS, you can come to the conclusion that Gpts and territorial control are not required to submit reference checks or bodies of local state administration [29], or local governments [30], which adversely affects the rights of prisoners and the level of interaction it with these actors, in particular the public.

Given the above, it is advisable Art. 23 KVN of Ukraine "Institutional control" to add h 2 as follows: "the Written opinion of the comprehensive inspections of the organs and institutions of the penitentiary officials of the Central body of Executive power on issues of corrections and its territorial administrations sent for information and appropriate response to the Prosecutor, who, according to the law and their authority, carries out public Prosecutor's supervision over the

execution of criminal penalties, as well as heads of local state administrations and bodies of local self-government".

The proposed amendment, on the one hand, increase the level of ensuring the rights of prisoners in penal colonies, and on the other, will create an additional element in the legal mechanism for combating corruption in Ukraine [31, S. 8], and also reduce the weight of latent crime in ITU [32]. It is logical in this regard, to add 5 tbsp. of KVN of Ukraine "Principles of criminal-Executive legislation, enforcement and penal" the principle of publicity, which would provide not only a civilized approach to the execution of criminal sanctions, in particular related to the isolation of a person from society, but more effective criminal enforcement activity opportunities of civil society institutions and private individuals and legal entities [33, p. 109].

Due to the lack of effective legal mechanisms are not effective enough now there are other kinds of control over the execution of criminal sanctions in Ukraine, which is specified in Art. 24 KVN of Ukraine. In particular, during a visit to Ohr by the President of Ukraine and other high-ranking officials of the state organization of their protection in places of deprivation of liberty does not allow any of the prisoners directly to apply in order tbsp. 40 of the Constitution of Ukraine, Law of Ukraine "On citizens 'appeals'" and Art. 113 KVN of Ukraine "Correspondence sentenced to deprivation of freedom". However, the feature of the procedure of consideration of applications [34], in particular, in the administration of the President of Ukraine [35], which assumes the direction of them, basically, to the Prosecutor General of Ukraine or the President of Gpts, again leads to the aggravation of the problems that objectively inherent in the content of the Prosecutor and institutional controls, as described above.

In our opinion, the level of other types of control over the execution of punishments could significantly increase provided their korrespondierende results with the requirements of Art. 214 of the criminal procedure code of Ukraine, laws of Ukraine "On operational-investigative activity" and "On principles of preventing and counteracting corruption" [36]. The content of the proposed approach consists in the following:

1. In case of confirmation, even partial, of the information set forth in the petition of the convicted person, the collected materials should be directed, in accordance with the requirements of the code of criminal procedure, the Prosecutor who supervises the execution of territoriality (district, regional or Central level), for a decision under Art. 214 of the criminal procedure code of Ukraine "the Beginning of the pre-trial investigation."

2. Other materials that are not confirmed by the appeal of the convicted person should be directed to the appropriate operational unit DCVS for use in operational-investigative activity (OSA).

3. Materials that had not been instituted criminal proceedings, you must also send in the operational units under investigation (article 216 of the criminal procedure code of Ukraine "Jurisdiction", item 5 of the law of Ukraine "On operational-investigative activities") to make an appropriate decision on the merits (article 4 of the criminal code of Ukraine "Operational units").

Given this, it is necessary Art. 24 KVN of Ukraine "Visiting penal institutions" to Supplement including 3 of the following content: "In case of receipt of persons specified in part 1 of this Code, violations of the legitimate rights and interests of prisoners, as well as committing other actions taking place in the institution for execution of punishment, they are required to report in the prescribed criminal procedural legislation of Ukraine bodies of pre-trial investigation and prosecution".

Proposed change this article KVN of Ukraine, in our opinion, will provide an opportunity to create a clear and effective system of monitoring the level of compliance with the law and ensure the rights of prisoners in penal colonies, instead of the current list of regulatory bodies, which are

not interconnected and do not properly interact with the General subject of the operation - control over the execution of criminal sanctions in Ukraine. On the other hand, this legal mechanism providing for systematic inspection of the item will help minimize abuse and shelter crimes and offences in the ІТА, and will also reduce the level of corruption in this direction. More specific and target will be public control over the level of compliance with the law, the rights and legitimate interests of all actors and participants in the criminal-Executive relations that arise during the implementation of the said activities in the field of corrections in Ukraine.

References:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 11 липня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 2004. – № 3-4. – Ст. 21.
2. Кримінально-виконавчий кодекс України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. В. В. Коваленка, А. Х. Степанюка. – К. : Атіка, 2012. – 492 с.
3. Кримінологічні засади запобігання злочинам в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія): посіб. / за ред. О.М. Джужи. – К.: НАВС, 2013. – 620 с.
4. Яковець І.С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань: монографія / І.С. Яковець. – Х.: Право, 2013. – 392 с.
5. Посібник для спостережних комісій України [Текст]: посібник / І. Яковець, С. Шимоволос, А. Мар'яновський та ін. – М.: PRI, 2007. – 196 с.
6. Беньковський С. Ю. Соціально-правове призначення контролю за діяльністю державних органів / С. Ю. Беньковський // Формування пенітенціарної системи України : матеріали наук.-практ. конф. (Одеса, 25 трав. 2012 р.). – О. : Управління ДПтС України; Одеський держ. ун-т внутр. справ; Міжнар. гуманіт. ун-т, 2012. – С. 19–23.
7. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Аверянова. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 348 с.
8. Великий тлумачний словник української мови / [упоряд. Т. В. Ковальова]. – Х. : Фоліо, 2005. – 767 с.
9. Лаптіонова О. К. Прокурорський нагляд за діяльністю органів і установ виконання покарань в Україні / О. К. Лаптіонова // Державна пенітенціарна служба України: історія, сьогодення та перспективи розвитку у світлі міжнародних стандартів та Концепції державної політики у сфері реформування ДКВС України : тези міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 берез. 2013 р.). – К. : ДПтС, 2013. – С. 215–218.
10. Кальченко Т. Л. Реформування кримінально-виконавчої системи відповідно до міжнародних пенітенціарних стандартів / Т. Л. Кальченко // Державна пенітенціарна служба України: історія сьогодення та перспективи розвитку у світлі міжнародних пенітенціарних стандартів та Концепції державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 берез. 2013 р.) – К. : ДПтС України; ВД «Дакор», 2013. – С. 121–124.
11. Принципи ефективного розслідування і документації катувань та іншого жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження або покарання: рекомендовані Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 4 груд. 2000 р. № 55/89 // Права людини і професійні стандарти для правоохоронних органів в документах міжнародних організацій. – К. : Сфера, 2002. – С. 202–206.
12. Карпачова Н. І. Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні : доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини / Ніна Іванівна Карпачова, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. – К. : Омбудсман України, 2006. – 374 с.: табл.

13. Міжнародна поліцейська енциклопедія : [у 10 т. Т. 4] / відп. ред. : Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – К. : Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2006. – 1223 с.
14. Прокурорський нагляд в Україні : підруч. [для студ.] / за ред. І. Є. Марочкінка, П. М. Каркача. – Х. : Одиссей, 2005. – 240 с.
15. Курило М. П. Нагляд за додержанням прав і законних інтересів засуджених до позбавлення волі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / М. П. Курило. – Х. : НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, 1997. – 18 с.
16. Про прокуратуру : Закон України від 5 листоп. 1991 р. № 1789–ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
17. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян : наказ Генеральної прокуратури України від 26 груд. 2005 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.12262.0>.
18. Аганов Г. Д. Предупреждение преступлений и иных правонарушений средствами прокурорского надзора при исполнении наказания в виде лишения свободы / Г. Д. Аганов, Е. Н. Ковалева // Уголовное право. – 2005. – № 4. – С. 85–87.
19. Мичко М. І. Проблеми функцій і організаційного устрою прокуратури України : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.10 / Мичко Микола Іванович. – Х. : НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, 2001. – 375 с
20. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. : [у 2 т. Т.1] / [Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012.
21. Митрофанов І. І. Прокуратура як суб'єкт запобігання злочинам : [моногр.] / І. І. Митрофанов, С. В. Степаненко. – Кременчук: Вид. ПП Щербатих О. В., 2011. – 256 с.
22. Про організацію роботи органів прокуратури України з реалізації принципу гласності : наказ Генерального прокурора України від 14 лип. 2006 р. № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.18049.0>.
23. Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності : Указ Президента України від 19 лип. 2005 р. № 1119/2005 // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 135.– С. 3–4.
24. Карпачова Н. І. Забезпечення прав і свобод людини в пенітенціарних закладах / Н. І. Карпачова // Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні : доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – К., 2004. – С. 278–308.
25. Як змусити стандарти працювати : практич. посіб. по ефективному застосуванню Міжнародних тюремних правил. – [2-ге вид.]. – Донецьк : Донецький Меморіал; Східний видавничий дім, 2011. – 124 с.
26. Інформаційно-аналітичний бюлетень про стан прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах та застосуванні інших примусових заходів за 12 місяців 2011 року. – К. : Генеральна прокуратура України, 2012. – 80 с.
27. Бурбика М. М. Правові основи координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності [Електронний ресурс] / М. М. Бурбика // Форум права. – 2008. – № 3. – С 77–82. – Режим доступу :

<http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08bmmspz.pdf>

28. Клочков В. В. Повноваження прокурора з нагляду за виконанням законів у сфері охорони прав і свобод людини / В. В. Клочков // Вісник прокуратури. – 2009. – № 6. – С. 44–48.
29. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586–XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 18.
30. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97–ВР // Офіційний вісник України. – 1997. – № 25.
31. Хавронюк М. І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / Хавронюк М. І. – К. : Атіка, 2011. – 424 с.
32. Изучение факторов, влияющих на состояние, структуру и динамику преступности в исправительно-трудовых учреждениях / [М. П. Журавлёв, И. В. Каретников, А. Я. Маркович др.]. – М. : ВНИИ МВД СССР, 1978. – 28 с.
33. Притула А. М. Деякі проблеми пенітенціарної служби та шляхи їх подолання / А. М. Притула // Формування пенітенціарної системи України: проблеми сьогодення. – О. : ОДУВС, УДПтС України в Одеській області, Міжнародний гуманітарний ун-т, 2012. – С. 109.
34. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі: Офіційне видання Міністерства юстиції України перекладів рішень Європейського суду з прав людини. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – № 3 (04). – 238 с.
35. Про Положення про Адміністрацію Президента України : Указ Президента України від 2 квіт. 2010 р. № 504/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 21. – Ст. 978.
36. Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 7 квіт. 2011 № 3206–VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 44. – Ст. 1764.